

Інституціональне забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України

Федун І.Л.

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри міжнародної економіки
Київського національного торговельно-економічного університету

Соколюк К.Ю.

кандидат економічних наук,
асистент кафедри маркетингу та реклами
Вінницького торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розглянуто особливості інституціонального забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі України. Визначено основні проблеми фінансування аграрно-промислового виробництва й інших ключових сфер на інноваційно-інвестиційній основі, а також роль тіньової економіки для формування та розвитку ринку інвестиційних ресурсів. Визначено рівень державної підтримки інноваційного розвитку, спрогнозовано його обсяг на перспективу з урахуванням вимог чинного законодавства.

Ключові слова: аграрний сектор, інноваційно-інвестиційний розвиток, інвестиція, ринок інвестиційних ресурсів, інновація.

Федун И.Л., Соколюк К.Ю. ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены особенности институционального обеспечения инновационно-инвестиционной деятельности в аграрном секторе Украины. Определены основные проблемы финансирования аграрно-промышленного производства и других ключевых сфер на инновационно-инвестиционной основе, а также роль теневой экономики для формирования и развития рынка инвестиционных ресурсов. Определен уровень государственной поддержки инновационного развития, а также спрогнозирован его объем на перспективу с учетом требований действующего законодательства.

Ключевые слова: аграрный сектор, инновационно-инвестиционное развитие, инвестиции, рынок инвестиционных ресурсов, инновация.

Fedun I.L., Sokolyuk K.Yu. INSTITUTIONAL SUPPORT OF INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITY IN THE AGRARIAN SECTOR OF THE UKRAINIAN ECONOMY

The article considers the peculiarities of the institutional provision of innovation and investment activity in the agrarian sector of Ukraine. The basic problems of financing of agrarian-industrial production and other key spheres on innovation-investment basis and the role of the shadow economy for formation and development of the market of investment resources are determined. The level of state support for innovation development is determined and its volume for the future is projected, taking into account the requirements of the current legislation.

Keywords: agrarian sector, innovation and investment development, investment, market of investment resources, innovation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Основними інституційно-економічними критеріями та факторами, що стримують інноваційно-інвестиційну діяльність в агропромисловому виробництві, як і раніше, залишаються висока вартість нововведень, брак власних коштів, високий економічний ризик. Вирішення означеного питання забезпечується через участь держави у визначенні національних пріоритетів і активний вплив державного управління на

процес інноваційного розвитку за допомогою економічних стимулів, спрямованих на підтримку інноваційної активності підприємств, що в умовах збереження продовольчої безпеки вимагає від держави розроблення відповідних механізмів та інструментів стимулювання інноваційного розвитку агропромислового виробництва.

Крім того, інституціональне забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку вирішальним чином визначає рівень продоволь-

чої забезпеченості населення та соціально-економічний стан в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансування інноваційно-інвестиційного розвитку залишається в колі наукових інтересів О.П. Кириленка [4], ефективного бюджетного фінансування, зокрема, аграрного сектору, вивчає М.Я. Дем'яненко [12]. Дослідженням необхідності державної підтримки розвитку аграрно-промислового виробництва присвячені праці П.Т. Саблука [6], М.Ю. Коденської [5], зокрема державного регулювання, – О.А. Дороніна [16]. Дослідженням іноземного досвіду та можливостей його використання в Україні займались Ю.В. Гусєва [13], В.В. Семиноженко [10], О.Ю. Рижкова [17] та інші науковці.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження інституціонального забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні на прикладі аграрного сектору в контексті глобалізаційних процесів та розвитку ринку інвестиційних ресурсів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Трансформаційні зміни в економіці України мали як позитивні, так і негативні наслідки в аграрно-промисловому комплексі. Позитивними є перехід до ринкової економіки та поглиблення зв'язків із зарубіжними країнами, вихід на світовий ринок та прийняття України до Світової Організації Торгівлі (СОТ), входження до європейського співтовариства. Перехід економіки України на ринкові засади виявив занепад стратегічно важливих, але інтенсивних продуктивних підкомплексів АПК та розвиток економічно ефективних ліквідних галузей економіки, що негативно позначилося на вітчизняній економіці і створило ризики втрати економічної та продовольчої безпеки країни.

Розвиток аграрної економіки потребує модернізації та підвищення матеріально-технічного забезпечення підприємств аграрної сфери, а для цього необхідно залучення значних коштів, ресурсів, інноваційних розробок. Саме за допомогою інвестицій, як свідчить зарубіжний досвід та вітчизняна практика, аграрні підприємства зможуть здійснити переоснащення виробництва та вийти на суттєво новий, інноваційний рівень розвитку.

За умов переходу до ринкової економіки потребує вивчення питання формування внутрішнього ринку в усіх його різновидах і проявах. Виділення таких питань у сферу пріоритетних зумовлено швидкими змінами як на

макро- так і на мікрорівнях економіки країни. Зокрема, суттєвого значення набувають інноваційно-інвестиційні процеси та, як наслідок, необхідна умова, формування й розвиток ринку інвестиційних ресурсів з урахуванням особливостей функціонування світової, національної та регіональної економіки в умовах глобалізаційних процесів. За таких умов постає питання місця держави в цих процесах як регулятора та мотиватора.

Інституційне забезпечення інвестиційної та інноваційної діяльності – це сукупність державних і недержавних інституцій, які забезпечують наявність правових, організаційних і економічних умов, необхідних для проведення і розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності [1].

Регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні здійснюється як на законодавчому, так і на виконавчому рівнях. Особлива роль в інституційному секторі інфраструктури відводиться законодавчому забезпеченню, оскільки воно закладає правові засади розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні.

Основними державними органами з регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні є:

- Верховна Рада України;
- Кабінет Міністрів України;
- Консультативна рада з питань іноземних інвестицій в Україні;
- Державне агентство України з інвестицій та розвитку;
- Міністерство доходів та зборів України;
- Міністерство фінансів України;
- Національний банк України;
- Міністерство аграрної політики та продовольства України.

Подальший розвиток економіки країни має враховувати прояви глобального світового розвитку [4]. В подальшому прогнозується збільшення споживання енергоресурсів через зростання чисельності населення і як наслідок збільшення їх потреб. Негативно на це впливає і зростання катаклізмів, екологічних катастроф, що значно гірше, ніж економічна криза. Це підкреслює актуальність наукових розробок у сфері виробництва екологічного пального на базі біоетанолу. В Україні окремі напрацювання нині існують, але повною мірою можливості вітчизняного аграрного сектору в цій площині не визначені. Тому в подальшому зростатиме зацікавленість у таких сферах, як екологічне пальне та мінімізація ризику голоду, тобто в основних пріо-

ритетах аграрного виробництва на найближчі 50-100 років. Тому державне втручання в діяльність аграрних підприємств все ж таки має бути присутнє в плані розробки рекомендацій щодо розвитку цього сектору економіки в рамках розробки програм соціально-економічного розвитку.

Одним із методів регулювання ринку інвестиційних ресурсів АПК є державна підтримка. Вона має полягати у формуванні та контролі за реалізацією програм розвитку аграрно-промислового комплексу на засадах інвестиційно-інноваційної політики. Програми соціально-економічного розвитку мають бути науково обґрунтованими, що й визначатиме ефективність їх реалізації [5].

Прийняття Проекту Закону України «Про державний бюджет України на 2016 рік» внесло низку коректив щодо державної підтримки аграріїв, зокрема режиму їх оподаткування, що викликало значний резонанс у суспільства, зокрема супротив аграріїв. Вжиття цих заходів має низку позитивних та негативних наслідків. Зокрема, до негативних слід віднести зменшення державної підтримки аграрного виробництва, що значно вплине на результати діяльності, можливий занепад (подальший) галузі тваринництва.

Державна підтримка аграрно-промислового комплексу має базуватись насамперед на фінансовому забезпеченні найбільш базових галузей. На наш погляд, доцільно забезпечити розвиток сільськогосподарських підприємств та територій. Оскільки соціально-економічний розвиток сільських територій є запорукою формування сприятливих умов для подальшого розвитку інвестиційного середовища загалом та покращення інвестиційного клімату зокрема.

Крім того, основний акцент потрібно зробити на формуванні інтелектуального капіталу на основі фінансування розвитку людини та основних складових її капіталу, а саме фізичної, духовної, інтелектуальної.

Як зазначають провідні науковці [6] в галузі розробки інвестиційних програм в аграрно-промисловому виробництві, в ході розроблення таких важливих документів слід опиратися на певний алгоритм, який включає основні засади розробки державних інвестиційних програм; оцінку соціально-економічного потенціалу аграрно-промислового комплексу; обґрунтування перспектив соціально-економічного розвитку аграрно-промислового виробництва; фінансове та організаційне забезпечення реалізації державних

інвестиційних програм; соціально-економічні та екологічні результати реалізації державних інвестиційних програм. Погоджуємось із думкою, що під час орієнтації на формування ефективно діючого ринку інвестиційних ресурсів необхідно здійснити оцінку ємності ринку, основних джерел фінансування інвестиційних ресурсів (державний бюджет та позабюджетні фонди, місцеві бюджети, ресурси суб'єктів підприємницької діяльності, зовнішні вітчизняні та іноземні інвестори, інші джерела). Крім того, слід враховувати і організаційну складову цього механізму. Потрібно орієнтуватись і на формування ефективно діючої інфраструктурної складової цього механізму.

Під час формування розвитку ринку інвестиційних ресурсів слід враховувати ознаку комплексності та системності цього процесу. Мається на увазі цілеспрямований розподіл інвестиційних ресурсів за такими напрямками: рослинництво, тваринництво, переробка сільськогосподарської продукції та формування інфраструктури ринку, крім того, варто враховувати рекомендації науковців щодо пріоритетності вкладення залежно від природно-кліматичної зони. Оскільки Вінницька область знаходиться в зоні лісостепу, на їхню думку, першочерговим є інвестування таких заходів: реструктуризація сільськогосподарських угідь – оптимальне використання переваг сівозмін та раціонального використання посівних площ; вкладення в запровадження заходів, спрямованих на збереження якості та родючості ґрунтів; інвестування в переробку галузь для забезпечення виробництва високоякісної продукції достатньої кількості та номенклатури, особливу увагу слід звернути в галузі рослинництва на цукровиробництво, а в галузі тваринництва – на виробництво молока та м'яса і, відповідно, м'ясомолочної продукції. Крім того, не варто забувати про вкладення людини. Бо, як свідчать дослідження, вони є більш прибутковими, ніж вкладення в матеріально-технічне забезпечення [6].

Роль держави в цьому плані визначається в контролі за збалансованим розвитком усіх галузей, забезпеченні взаємозв'язку усіх елементів аграрно-промислового виробництва та орієнтації його на досягнення найбільшого рівня обробки сільськогосподарської сировини. Це дасть можливість мінімізувати частку експорту сільськогосподарської сировини та частку імпорту продуктів їх переробки. Виконання цієї умови приведе до відкриття нових переробних підприємств, що

стане причиною появи нових робочих місць та підвищення рівня добробуту населення. Це спричинить появу стабільних заощаджень, розвитку депозитного ринку, що сприятиме формуванню інвестиційних ресурсів банківського сектору.

Ключовими видатками державного бюджету є витрати на формування капіталу людини – видатки по Міністерствах аграрної політики, соціальної політики та освіти і науки (табл. 1) [7].

За останні 5 років (з 2012 по 2016 роки) по вказаних напрямках спостерігаються не тільки недовиконання плану видатків, але й зменшення видатків на розвиток аграрного сектору економіки.

Фінансування інноваційної діяльності за рахунок державного бюджету законодавством [8] встановлено на рівні 1,7% від ВВП. Нині ж

цей показник значно нижчий, через що сфера науки недоотримує значних коштів на свій розвиток. Лише за 2015 рік сфера науки недофінансована на суму 33 595 млн. грн. (табл. 2).

Отже, фінансування інноваційної діяльності в аграрній сфері за рахунок державного бюджету знаходиться на низькому рівні. Беручи до уваги визначені в Законі України [8] «Про наукову та науково-технічну діяльність» розміри бюджетного фінансування, які не мають бути менше 1,7% ВВП, ми здійснили прогноз росту ВВП України, що в кінцевому результаті дасть змогу визначити рівень фінансування науки відповідно до цього рівня (1,7% ВВП).

Для визначення прогнозної величини на 2020 та 2025 роки нами побудовано лінію тренду (рис. 1).

Таблиця 1

Аналіз виконання витратної частини державного бюджету за програмною класифікацією Міністерства аграрної політики України

Показник	Роки									
	2012		2013		2014		2015		2016	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
1. Міністерство аграрної політики України										
План	11 356,5	2,7	9 063,0	2,1	6 606,9	1,4	2 605,6	0,4	2 376,9	0,3
Факт	8 005,5	2,0	7 193,5	1,7	5 501,3	1,3	2 123,7	0,3	2 188,7	0,3
Відсоток виконаного плану	70,5	–	79,4	–	83,3	–	81,5	–	92,1	–

Джерело: розроблено авторами на основі [7]

Таблиця 2

Фінансування інноваційної діяльності в Україні за рахунок державного бюджету

Рік	ВВП, млн. грн.	Фінансування інноваційної діяльності, млн. грн.	У% до ВВП	Відхилення від нормативного значення (+,-)	Відхилення у вартісному виразі, млн. грн.
2001	204 190	55,8	0,027	-1,673	-3 415,43
2002	225 810	45,5	0,020	-1,680	-3 793,27
2003	267 344	93	0,035	-1,665	-4 451,85
2004	355 113	63,4	0,018	-1,682	-5 973,52
2005	441 452	28,1	0,006	-1,694	-7 476,58
2006	544 153	114,4	0,021	-1,679	-9 136,20
2007	720 731	144,8	0,020	-1,680	-12 107,63
2008	948 056	336,9	0,036	-1,664	-15 780,05
2009	913 345	127	0,014	-1,686	-15 399,87
2010	1 120 585	87	0,008	-1,692	-18 962,95
2011	1 349 178	149,2	0,011	-1,689	-22 786,83
2012	1 459 096	224,3	0,015	-1,685	-24 580,33
2013	1 522 657	24,7	0,002	-1,698	-25 860,47
2014	1 566 728	344,1	0,022	-1,678	-26 290,28
2015	1 979 458	55,1	0,003	-1,697	-33 595,67
Σ	13 617 896	1 893,3	0,258	-1,442	-196 428,35

Джерело: розроблено авторами на основі [8]

Рівняння прямої має такий вигляд:

$$y = 141,540x - 90,607.$$

Таким чином, ВВП у 2025 році становитиме:

$$y = 141,540 \cdot 24 - 90,607 = 3\,306,353 \text{ млрд. грн.};$$

фінансування науки з усіх джерел має становити:

$$3\,306,353 \cdot 0,03 = 99,19 \text{ млрд. грн.};$$

зокрема, за рахунок державного бюджету:

$$3\,306,353 \cdot 0,017 = 56,21 \text{ млрд. грн.}$$

Як вище зазначалось, одними із пріоритетних напрямів подальшого розвитку аграрного виробництва є відродження галузі тваринництва та врегулювання відносин в сфері земельної реформи. Проте аналіз видатків Державного бюджету України за 2014 рік свідчить про недовиконання плану за цими напрямками на 58,2 та 40,2% відповідно. Досить мала питома вага даних видатків, а саме на розвиток тваринництва 6,7%, що складає 371,2 млн. грн., на проведення земельної

реформи 0,2%, що у вартісному вираженні становить 10,30 млн. грн.

Відповідно до розпорядження КМУ «Про передачу цілісних майнових комплексів навчальних закладів та державної установи до сфери управління Міністерства освіти і науки» від 4 лютого 2015 року № 87-р [11] питання підготовки фахівців аграрно-промислового комплексу покладено на Міністерство освіти і науки України. Таке рішення, на наш погляд, може дещо негативно позначитись на рівні підготовки наукових та виробничо-технологічних кадрів для аграрного виробництва. Тут потрібно буде більш координувати програми Міністерства освіти і науки з потребами Міністерства аграрної політики, що потребуватиме як додаткового часу, так і додаткових ресурсів.

Здійснення бюджетного фінансування розвитку аграрного виробництва, зокрема сільського господарства, потребує контролю за використанням цих ресурсів та оцінки ефективності їх використання. Досить ґрунтовно описано цей механізм М.Я. Дем'яненком.

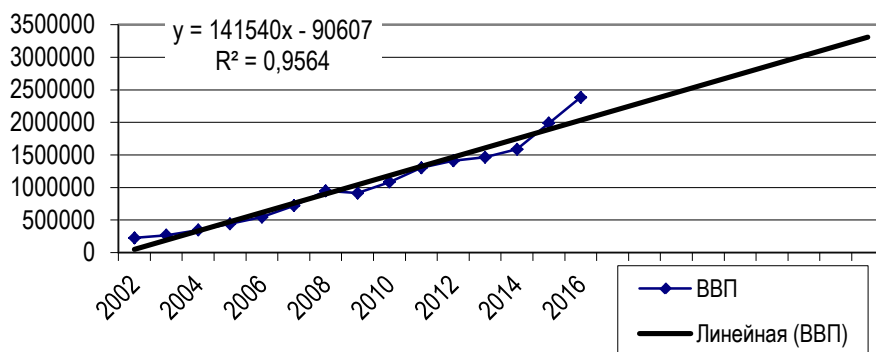

Рис. 1. Прогноз росту ВВП України до 2025 року, млн. грн.

Джерело: розраховано авторами

Таблиця 3

Етапи економічних реформ в країнах світу

Країна	Етап	Роки	Реформи
Польща	I	1989-1990	Лібералізація цін, створення ринкових засад для розвитку підприємництва. Адміністративно-територіальна реформа.
	II	1990-1995	Лібералізація ЗЕД, приватизація.
Чехія	I	1990-1991	Лібералізація цін та ЗЕД, стабілізація національної валюти, приватизація, податкова реформа.
	II	1991-1993	Приватизація.
	III	1998-2000	Прискорення приватизації, нова податкова реформа – інституціональна, що спрямована на стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку країни.
Угорщина	I	1968-1973	Послаблення державного регулювання за виробничими відносинами.
	II	1973-1985	Лібералізація ЗЕД та цін.
	III	1986-1990	Приватизація та реформа банківської системи.
	IV	1991-1997	Економічні реформи у промисловості.

Джерело: розроблено авторами на основі [13]

Зокрема, відповідно до «Методичних рекомендацій з визначення ефективності бюджетного фінансування розвитку сільського господарства», має використовуватись певна система критеріїв, що включають загальні оціночні (рівень рентабельності та окупність програм); опосередковані (розраховуються шляхом відношення одержаної за програмою валової продукції на одиницю відповідно до базового показника); безпосередньо оціночні показники (показники приросту на одиницю, що скориговані на коефіцієнт бюджетного фінансування, а саме урожайності/продуктивності, дохідності, прибутковості та показники приросту на 1 грн. бюджетних асигнувань доходу та прибутку) [12]. Окрім того, науковцем визначено, що після «зменшення загальної суми видатків державного бюджету на сільське господарство на 1% можна очікувати зменшення валової продукції сільського господарства на 0,57%» [12, с. 13]. Таким чином, під час прогнозування валової продукції сільського господарства як у вартісному, так і в кількісному вираженні потрібно враховувати цей параметр для визначення необхідних бюджетних асигнувань.

Всі перераховані вище шляхи покращення інвестиційної діяльності в Україні загалом та бізнес-середовища зокрема неможливі без загального реформування економіки. Реформування може відбуватись різними шляхами, як в більшості країн світу. Зокрема, виділяють такі види реформ за групами країн:

1) модернізація промислової та торговельної політики (Угорщина, Китай, деякі країни Східної Азії);

2) реформи в рамках програм міжнародних фінансових інститутів (країни Африки, країни, що мали соціалістичну модель економіки);

3) реформи, розпочаті під впливом міжнародних фінансових інститутів, але програми

згодом були скориговані (країни Латинської Америки) [13].

У країнах, зазначених у пункті 1 та 2, була також проведена уніфікована торгово-економічна лібералізація без урахування економічного потенціалу (табл. 3).

Проаналізувавши світовий досвід [10] державної підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності, ми дійшли висновку що реформування економіки потрібно здійснювати не лише з орієнтацією на світові тенденції, але й з урахуванням особливостей розвитку національної економіки. Зокрема, є необхідність в цілому комплексі заходів, спрямованих на подолання корупції і, як наслідок, подолання розвитку тіньової економіки. Згідно з даними Департаменту економічної стратегії та макроекономічного прогнозування (Відділ з питань економічної безпеки, детінізації економіки та статистики) [14] у 2015 році рівень тіньової економіки становив 47% до офіційного рівня ВВП України, що на 9% перевищує рівень 2010 року (рис. 2).

Найвищий рівень тіньової економіки за підсумками 2015 року у добувній промисловості (65%) та фінансовій і страховій діяльності (62%). Також лідирують переробна промисловість та операції з нерухомим майном (59 та 55% відповідно). Найнижчий рівень тіньової економіки у сільському, лісовому та рибному господарстві, а саме 10% у 2014 році та 9% у 2015 році [14, с. 11]. Тобто подолання такого негативного фактору, як корупція, що є першопричиною появи тіньової економіки та перешкодою для забезпечення інвестиційного клімату належного рівня, є одним із стратегічних напрямів реформування вітчизняної економіки в рамках розробки нової стратегії соціально-економічного розвитку. Це потребує не лише зусиль з боку бізнес-структур та державних органів у сфері

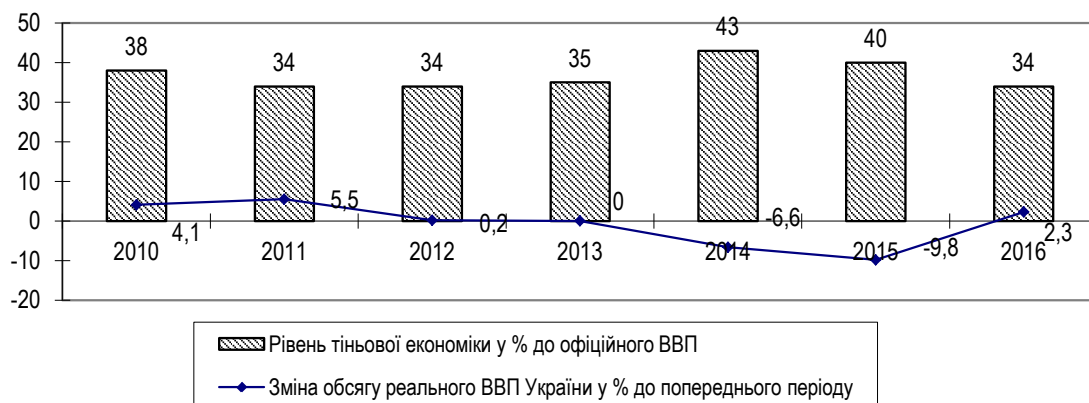

Рис. 2. Інтегральний показник рівня тіньової економіки України за 2010-2016 роки

Джерело: розроблено авторами на основі [14]

покращення культури ведення господарської діяльності, але й розробки нових та удосконалення наявних нормативно-правових актів, спрямованих на покращення інвестиційного середовища в країні.

На сучасному етапі розвитку інвестиційної діяльності в Україні рівень інституціонального забезпечення знаходиться на належному рівні, що дає змогу ефективно формувати стратегічні напрями розвитку аграрної сфери через забезпечення відповідних інвестиційних ресурсів.

Найбільш перспективним напрямом у формуванні ринку інвестиційних ресурсів АПК є створення ефективної системи співпраці між товаровиробниками та сільськогосподарськими підприємствами, а саме:

- розробка заходів щодо уникнення диспаритету цін шляхом створення ефективної логістичної системи товароруку на принципах економічності, ефективності, доцільності та економії ресурсу коштів та часу;

- на основі вже наявних нормативно-правових актів у сфері регулювання інвестиційної діяльності в Україні слід розробити комплекс заходів щодо стимулювання іноземного інвестора вкладати кошти на довгострокову перспективу;

- на основі вже сформованих принципів ведення економічної діяльності в Україні слід розробити моделі переходу на європейський рівень, зокрема щодо гармонізації:

- 1) законодавчих документів;
- 2) вимог стандартизації та сертифікації;
- 3) принципів введення підприємницької діяльності;

- 4) організаційних структур як виробничих, так і обслуговуючих підприємств аграрно-промислового комплексу;

- розробка комплексу заходів щодо удосконалення та розвитку інвестиційного клімату на засадах документів щодо інтеграції вітчизняного та європейського інвестиційного законодавства, зокрема у сфері захисту прав інвестора та в галузі валютного регулювання.

Висновки з цього дослідження. Як вдалось дослідити, однією з основних проблем аграрно-промислового виробництва є відсутність достатнього фінансування його роз-

витку. Значна зношеність основних засобів, а також недостатнє забезпечення кваліфікованими працівниками та інфраструктурних змін, незважаючи на пріоритетність цієї галузі народного господарства, породжують недостатність фінансового забезпечення, що вимагає в подальшому вирішення таких питань:

- оскільки основними джерелами надходження валютних ресурсів є імпорт (хоча раніше ми зазначали, що необхідно орієнтуватися на повний цикл виробництва, тобто імпортувати не сировину, а готову продукцію аграрного сектору, а також насамперед забезпечити внутрішній споживчий ринок, від імпорту ми не можемо повністю відмовитись; оскільки, окрім міжнародних допомог та позик, це є єдиним джерелом надходження валютних ресурсів), доцільно кошти від імпорту продукції аграрно-промислового комплексу спрямовувати саме на розвиток цієї галузі, пропорційно сформованої доданої вартості та структури торговельного балансу країни;

- податки та інші митні платежі, що стягуються державою, слід спрямовувати саме на розвиток аграрно-промислового комплексу, зокрема сільського господарства; розробку цього механізму необхідно покласти на Міністерство аграрної політики та продовольства України і Митну службу України з метою достовірного обліку та регулювання валютних надходжень;

- сформувати базу потенційних іноземних інвесторів, що сприятиме припливу іноземних інвестиційних ресурсів і, як наслідок, дасть змогу налагодити вітчизняне виробництво необхідної продукції сільськогосподарського машинобудування;

- в окремих випадках слід застосовувати політику протекціонізму для підтримки національного аграрного товаровиробника, а саме щодо виробництва національних засобів захисту рослин, добрив (азотних, фосфорних, калійних); розвитку галузі тваринництва та переробної галузі; формування машинобудівного комплексу сільськогосподарського призначення; переважного розвитку вітчизняного племінного та насіннєвого господарства та інших стратегічно важливих напрямів аграрного виробництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Довідка щодо стану інституційного забезпечення інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=127481&cat_id=127480
2. Про аграрні розписки: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
4. Кириленко О.П. Місцеві фінанси / О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 677 с.
5. Коденська М.Ю. Державна підтримка розвитку аграрного сектору економіки / М.Ю. Коденська, А.В. Єремєєва // Економіка АПК. – 2013. – № 6. – С. 14-20.
6. Саблук П.Т. Концептуальні засади розробки і реалізації інвестиційних програм в аграрно-промисловому виробництві / П.Т. Саблук, М.Ю. Коденська. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. – 46 с.
7. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2012-2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>
8. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 3. – Ст. 25.
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: редакція від 30 листопада 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page
10. Семиноженко В.В. Чи можливий в Україні інноваційний стрибок? / В.В. Семиноженко // Дзеркало тижня. – 2013. – № 17(114). – С. 13.
11. Про передачу цілісних майнових комплексів навчальних закладів та державної установи до сфери управління Міністерства освіти і науки: Розпорядження КМУ від 4 лютого 2015 року № 87-р.
12. Дем'яненко М.Я. Методичні рекомендації з визначення ефективності бюджетного фінансування розвитку сільського господарства / М.Я. Дем'яненко. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2014. – 20 с.
13. Гусєв Ю.В. Зарубіжний досвід проведення економічних реформ у країні та її регіонах / Ю.В. Гусєв, Н.В. Белікова // Бізнес-Інформ. – 2015. – № 10. – С. 47.
14. Загальні тенденції тіньової економіки в Україні. І квартал 2015 року / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2016. – 23 с.
15. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010-2016 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
16. Доронін О.А. Основні проблеми державного управління аграрної політики в сучасних умовах / О.А. Доронін // Наукові праці МАУП. – 2010. – Вип. 3(26). – С. 72-74.
17. Рижкова О.Ю. За бразильською системою / О.Ю. Рижкова // Пропозиція. – 2012. – № 210. – С. 12-13.